

LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR

Denne redegørelse udgør en del af ledelsesberetningen i Gyldendal A/S' årsrapport for 2011 og omfatter således perioden 1. januar til 31. december 2011.

Gyldendal ønsker at fremme en ansvarlig adfærd i forbindelse med arbejdet i koncernen og ønsker herunder at fremme adfærd, der bidrager til bæredygtig økonomisk, social og miljømæssig udvikling. De økonomiske, sociale og miljømæssige forhold er indbyrdes relaterede, og Gyldendal-koncernens samfundsansvar skal sikre en hensigtsmæssig balance i virksomhedens udvikling.

Gyldendal har udarbejdet etiske regler for samfundsansvarlighed, der skal efterleves af alle selskaber i Gyldendal-koncernen og af de leverandører, som Gyldendal samarbejder med. De etiske regler er tilgængelige på <http://ir.gyldendal.dk/regler.cfm>.

Gyldendals fokus på samfundsansvarlighed omfatter særligt arbejdet med at værne om ytringsfriheden og at stimulere læsning gennem en mangfoldig udgivelsespolitik. Det fordrer dygtige og engagerede medarbejdere, der formår at indgå i et konstruktivt og afbalanceret samarbejde med forfattere og andre rettighedshavere. Samarbejdet med forfattere m.fl. er afgørende for Gyldendal, og derfor er udvikling af medarbejdernes kompetencer i gode og engagerende arbejdsmiljøer ligeledes af stor betydning for Gyldendal.

Gyldendals miljømæssige påvirkning er særligt udtalt inden for bogproduktionen. Gyldendal har på den baggrund prioriteret indsatsen for en ansvarlig miljømæssig adfærd inden for dette område.

Udgivelsespolitik og ytringsfrihed

Gyldendals mission er at berige danskerne med kundskaber, kunst, kultur og læseoplevelser præget af mangfoldighed og høj kvalitet. Gyldendal skal ikke kun genremæssigt spænde vidt. Gyldendal og dets datterselskabers aktiviteter skal afspejle virkeligheden i al dens mangfoldighed og bidrage aktivt til oplysning samt kulturel og demokratisk debat. Hos Gyldendal skal forfatterne kunne regne med at blive mødt med et kvalificeret og engageret samarbejde og med formidling af deres manuskripter uden skelen til religiøs, politisk eller anden overbevisning. Gyldendal betragter det som en væsentlig samfundsmæssig rolle at fastholde denne mangfoldighed i sit udgivelsesprogram.

En grundlæggende forudsætning for kulturel mangfoldighed er, at samfundet anerkender en udstrakt kunstnerisk ytringsfrihed. Gyldendal blev i 2010-11 udfordret på netop dette med et sagsanlæg mod Das Beckwerks *Suverænen*; en roman, der udkom i 2008, og som med afsæt i elementer fra virkeligheden anvender fiktionens virkemidler i en satire om det moderne menneske som politisk aktør. Sagen var principiel, da den ville få vidtrækkende konsekvenser for den kunstneriske ytringsfrihed, hvis ikke Gyldendal og forfatteren blev frifundet.

I marts 2011 afsagde Østre Landsret under stor mediebevågenhed en klar dom, hvor landsretten pure frifandt forlag og forfatter og bl.a. udtalte: "Uanset at der i det fiktive værk *Suverænen* utvivlsomt tages afsæt i reelt eksisterende personer og ting, finder landsretten på denne baggrund, at hensynet til den kunstneriske ytringsfrihed klart vejer tungere end hensynet til [sagsøgerens] ønske om at beskytte oplysninger af privat karakter".

Gyldendal ønsker at stimulere lysten til at læse såvel gennem spændende og debatskabende udgivelser for voksne og børn som gennem udvikling af nye tidssvarende undervisningsmaterialer i høj kvalitet til alle dele af uddannelsessegmentet. Gode læsefærdigheder er en grundlæggende forudsætning for at tilegne sig kompetencer i et videnssamfund, og Gyldendal vil spille en aktiv rolle i udviklingen af børn og unges læsefærdigheder.

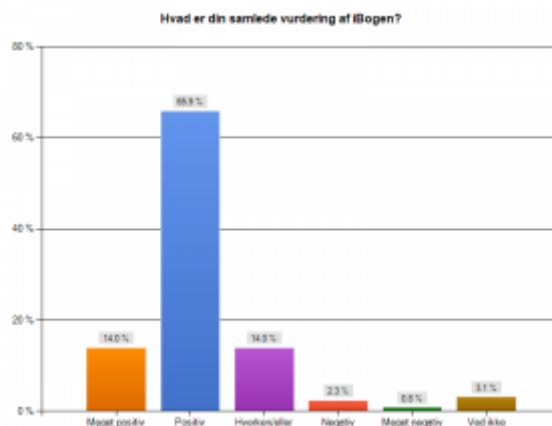
Med udgivelseslinien *Læs Selv* har Gyldendal lanceret de bedste og mest kendte højt læsningsklassikere i nyt udstyr og format med blandt andet læsevenlig skrift sådan, at de også egner sig til selvlæsning for nye læsere. Til folkeskoleundervisningen har Forum/Rosinante&Co udviklet letlæsningsserien Zoom, som tilbyder frilæsningsbøger både til de yngste læsere, der lige har knækket læsekoden, og letlæste bøger til store børn og unge.

Ligeledes til folkeskoleundervisningen har Gyldendal udviklet skolebøger og digitale læremidler, der understøtter den enkelte elevs læseindlæring både i danskundervisningen og i de øvrige fag. I 2011 udkom titel nr. 1000 i letlæsningsserien Dingo, der gennem ca. 30 år har været skoleelevers første møde med litteraturen, og samtidig åbnede Gyldendal for Danskportalen til grundskolen, der med mere end 500 litterære tekster er det mest ambitiøse digitale litteraturformidlingsprojekt på området. For at hjælpe de ordblinde stiller Gyldendal filer med teksten til relevante grundbøger gratis til rådighed for skolerne, så disse elever kan få oplæst bøgernes indhold med syntetisk tale.

Datterforlaget Munksgaard gennemførte en omfattende læseundersøgelse for at afdække læsesvage elevers behov. Resultaterne anvendes især inden for udviklingen af undervisningsmateriale til social- og sundhedshjælper-uddannelserne, hvor fokus på læsbarhed, genkendelighed og overskuelighed er centralt for elevernes læring.

Den trykte bog er stadig tæt forbundet med de flestes forestilling om læring og viden, men datterforlaget Systime udfordrer, hvorvidt den traditionelle lærebog er den bedste måde at lære på. iBogen er udviklet med det formål at bruge alle erfaringerne fra den trykte bog sammen med de muligheder, som internettet giver. Vi tror på, at det er udbytterigt for eleverne at tilegne sig viden på et medie, de er fortrolige med, og som kan mere end bogstaver på rad og række. iBogen giver tillige flere pædagogiske muligheder og rammer flere læringsstile, der samlet understøtter individuel undervisning af den enkelte elev. iBogen får os til at tænke anderledes, fordi den inviterer til et unikt samarbejde mellem forfattere og brugere, som handler om at udvikle de bedste undervisningsmaterialer. iBogen forbliver nemlig i en proces, hvor den opdateres løbende, både når det handler om indhold, teknologi og brugervenlighed.

I 2011 er iBøgerne for alvor slået igennem i den daglige undervisning. Nogle gymnasier og handelsskoler er allerede helt eller delvist gået over til papirløs undervisning med iBogen som det centrale udgangspunkt. Systime har i 2011 gennemført en tilfredshedsundersøgelse blandt underviserne på de første iBogsskoler, dvs. skoler der har købt licenser i skoleåret 2010/11. Undersøgelsen viser stor opbakning til iBogen, hvor 80 procent af lærerne i undersøgelsen er enten positive eller meget positive i deres vurdering af iBogen, mens kun tre procent er negative.

Tidsskriftet *Hvedekorn* passerede i 2011 sit 90 års jubilæum. I 2012 skal *Hvedekorn* fortsat fungere som en platform for lancering af nye og eksperimenterende talenter, sådan som tidsskriftet gennem årene har givet adgang til mange af de forfattere, der kom til at tegne dansk litteratur i det tyvende århundrede. I 2011 har Gyldendal forhandlet en aftale med Copydan, der giver mulighed for at give forskere og andre fagfolk adgang til ældre numre af tidsskriftet *Kritik* fra en online platform. Tidsskriftet bygger bro mellem den litterære og den videnskabelige verden gennem publicering af akademisk formidende og debatterende, peer-reviewede artikler. Det er målet i 2012 at digitalisere ældre *Kritik*-udgaver sådan, at tidsskrifterne kontinuerligt vil være tilgængelige online med nogle års forsinkelse.

Der er også i 2011 udgivet et bredt program af oversat litteratur. Den oversatte litteratur bidrager til den stadige udvikling af såvel det danske sprog som den danske litteratur, og med bistand af blandt andre udenlandske litterære "scouts" arbejdes der målrettet både med udvælgelse af væsentlige nyheder og med oversættelse og nyoversættelse af klassiske værker. I 2011 har Gyldendal eksempelvis udgivet bind III af Platons samlede værker i nyoversættelse. Disse oversættelser er forestået af en gruppe på knap 30 af landets fremmeste klassiske filologer og Platonforskere.

I begyndelsen af 2009 introducerede Gyldendal internetportalen Den Store Danske – Gyldendals åbne encyklopædi på nettet (denstoredanske.dk), som stilles gratis til rådighed for befolkningen. Det har siden udgivelsen af det første af i alt 22 bind af *Den Store Danske Encyklopædi* været Gyldendals ambition at sikre tilgængelighed og ajourføring af den enorme mængde af ekspertviden, som var repræsenteret i dette opslagsværk. Med Den Store Danske har Gyldendal skabt rammerne for et åbent vidensprojekt, der på én gang kan samle og sprede danskernes kollektive viden. Samle, fordi alle her kan bidrage og formidle deres viden. Spredde, fordi indholdet frit kan anvendes i alle andre sammenhænge. Den Store Danske indeholder i dag ca. 170.000 artikler, og antallet af dagligt besøgende er steget fra ca. 60.000 i 2010 til ca. 80.000 i 2011. Brugertallet slog alle rekorder i slutningen af 2011, hvor det daglige besøgstal var over 100.000.

I 2011 blev vidensportalen udvidet med blandt andet Dansk Biografisk Leksikon i en delvis revideret version af de mere end 13.000 artikler om kendte danskere gennem tiderne. Det er i 2012 målet at udbygge Den Store Danske med digitalisering af Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie i 17 bind, samt med Historien om børnelitteratur og Symbolleksikon.

Medarbejdere

Gyldendal er afhængig af kreative, kompetente og engagerede medarbejdere og ønsker at skabe et godt arbejdsmiljø. Der er i koncernen gjort en række indsatser for at sikre dette.

Siden 2008 er der gennemført årlige medarbejdertilfredshedsundersøgelser i moderselskabet, der tæller 274 af koncernens i alt 514 medarbejdere. I 2010 vurderede 92 % af medarbejderne, at Gyldendal er et rigtigt godt sted at arbejde. I 2011 steg tilfredshedsgraden til 93 %. Ledelsen har igennem 2011 lagt vægt på regelmæssig informationsformidling til koncernens medarbejdere. I 2012 vil ledelsen tilstræbe yderligere at forbedre kommunikationen, blandt andet ved at løfte virksomhedens intranet og styrke den interne kommunikation på tværs af organisationen.

Løbende udvikling af medarbejdernes kompetencer sker blandt andet gennem Gyldendal Academy, der blev introduceret i 2009. Gyldendal Academy er et internt efteruddannelsesprogram, der tilbyder kurser inden for traditionel forlagsdrift, kreativitet, kommunikation og lederudvikling. Kursuskataloget bliver jævnligt moderniseret og udbygget, og undervisere er såvel eksterne fagfolk som egne medarbejdere med særlige kompetencer inden for virksomhedens fagområder.

Inden for rammerne af Gyldendal Academy er der siden foråret 2010 udbudt en forlagsuddannelse primært rettet mod redaktører. Uddannelsen består af flere moduler fordelt over et 1 år. I 2012 bliver uddannelsen udvidet og ajourført med øget fokus på digital publicering.

Samlet har der i 2011 været 215 deltagere i Gyldendal Academy mod 421 i 2010 fordelt på 19 kurser mod 41 i 2010. På en skala fra 1 til 5 ligger evalueringen af kurserne i 2011 på gennemsnitligt 4,2 mod 4,3 i 2010. Ved etableringen af Gyldendal Academy fastsattes et evalueringsmål på 4. Dette mål fastholdes i 2012.

Igennem de senere år har mange ledere og medarbejdere gennemgået efteruddannelsesforløb på ledende danske, amerikanske og andre internationale institutioner, hvor den nyeste udvikling blandt andet inden for ledelse og digitale medier kan følges på nærmeste hold.

Bogproduktion

Produktion af trykte bøger er placeret hos eksterne leverandører. Gyldendal-koncernen producerede i 2011 i alt ca. 8,4 mio. bøger mod ca. 8,9 mio. i 2010. Produktion, trykning og indbinding sker primært i Skandinavien og EU samt i mindre omfang i Kina svarende til 2 % af den samlede tonnage, se fig. 1.

Prepress, det vil sige layout, billedbehandling m.v., udføres stort set kun i Danmark på kontorarbejdspladser.

Leverandør lokation	Antal hovedleverandører (trykning og indbinding af bøger)	Antal hovedleverandører godkendt til produktion iht. FSC/PEFC standard	Produceret tonnage på lokation i % af total tonnage
Danmark og Skandinavien	8	8	55 %
Øvrige EU	3	3	43 %
Kina/Asien	1	1	2 %

Fig. 1 - Leverandører af trykning og indbinding af bøger

Produktionen af bøger er koncentreret på få hovedleverandører, der tilsammen leverer ca. 99 % af koncernens bøger. I 2011 har alle hovedleverandører ligesom i 2010 underskrevet samhandelsaftale med Gyldendal, der blandt andet forpligter leverandørerne til at overholde nationale og internationale forskrifter om indhold af farlige stoffer i bøger og særlige krav til emballage, paller m.m. Samhandelsvilkårene forpligter samtidig leverandørerne til at forholde sig til og overholde Gyldendals etiske regler for samfundsansvarlighed, herunder vedrørende

- menneskerettigheder
- børnearbejde
- diskrimination
- organisationsfrihed
- arbejdsmiljø og arbejdstid
- beskyttelse af miljøet

Gyldendals etiske regler for samfundsansvar er tilgængelige på ir.gyldendal.dk/sr.cfm.

Gyldendal er i løbende dialog med de væsentligste leverandører om de krav, samhandels-vilkårene stiller, og Gyldendal besøger jævnligt produktionsstederne. I 2010 er der indarbejdet procedurer, der sikrer, at Gyldendal mindst en gang årligt besøger hovedleverandører i Danmark, Skandinavien og EU og oversøiske leverandører så vidt muligt hvert andet år.

Hovedleverandørerne er alle miljø-certificerede enten i henhold til ISO 14001, ICTI (International Council of Toy Industries), Emas eller i henhold til national certificering eller godkendelse. Hovedleverandørerne er i øvrigt alle godkendt til trykning på FSC- eller PEFC certificerede papirkvaliteter, og målsætningen herom for 2011 er således gennemført, se fig. 3.

Det er målet, at leverandører inden for bogproduktion skal tiltræde Gyldendals samhandelsvilkår i løbet af de kommende år og dermed også tiltræde Gyldendals etiske regler.

Gyldendal har i 2011 anvendt ca. 4.066 tons papir (netto tonnage) til fremstilling af bøger mod ca. 4.253 tons i 2010. Papiret er overvejende af skandinavisk oprindelse, se figur 2.

Lokation	I % af total tonnage
Danmark og Skandinavien	82 %
Øvrige EU	16 %
Kina/Asien	2 %

Fig. 2 - Anvendt papir fabrikeret på lokation

I 2009 blev anvendelsen af genbrugspapir øget, særligt ved produktion af bøger til folkeskolen. I 2010 og 2011 lykkedes det at producere alle engangsmaterialer til folkeskolen på genbrugspapir. Dette niveau fortsættes i 2012.

I 2010 intensiveredes arbejdet for øget anvendelse af FSC ("Forest Stewardship Council", international mærkningsordning for træ og papir), PEFC ("Programme for the endorsement of Forest certification schemes", international certificering for bæredygtig skovdrift) eller lignende miljømærket papir. Gyldendal støtter disse ordninger og foretrækker leverandører, der er godkendt til produktion på FSC- og PEFC-mærket papir i den takt, som udbuddet heraf er til stede, og økonomien er forsvarlig. Der blev i 2010 sat ambitiøse mål for 2011 og 2012, og det lykkedes i 2011 at realisere betydeligt mere end målsætningen på 25%, se fig. 3. Gyldendal har på den baggrund yderligere øget mål for 2012 fra 40% til 70%.

	Anvendt miljømærket papir i % af total papirtonnage
2009	Anslået 3 %
2010	9 %
2011	66 %
Mål 2012	70 %
Mål 2013	80 %

Fig. 3 - Anvendt miljømærket papir – FSC / PEFC/Svanen & genbrugspapir i bogproduktionen

Oplysning om anvendelse af miljømærket papir vil fremover i vidt omfang blive givet i bøger fra Gyldendal-koncernen, se f.eks. fig. 4.

Bogen er trykt på FSC- mærket papir.

FSC er en international non-profit mærkningsordning til træ og papir. I en FSC-skov bliver der ikke fældet mere træ, end skoven kan nå at reproducere. Samtidig er FSC en garanti for, at dyr og planteliv bliver beskyttet, og at de mennesker, der arbejder i skoven, er sikret uddannelse, sikkerhedsudstyr og ordnede lønforhold

Fig. 4 - FSC-mærkning

Den 8. marts 2012

I bestyrelsen:

Poul Erik Tøjner

Merete Eldrup

Katrine Cohen

Marius Hansteen

Bjørn Høi Jensen

Preben Mejer

Anitta Aaen Sundby

Lene Tranberg

I direktionen:

Stig Andersen

Bjarne Ponikowski